

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY TIŠNOV

Sborový zpěv

Tento dokument obsahuje pouze vybrané kapitoly z kompletního školního vzdělávacího programu a slouží pouze k informovanosti rodičů a žáků o každém studijním zaměření.

Kompletní znění školního vzdělávacího programu ZUŠ Tišnov najdete na veřejně přístupných místech.

Studijní zaměření Sborový zpěv

Základem studijního zaměření je vzdělávací zaměření Sborový zpěv. Nejpřirozenějším a nejrozšířenějším hudebním projevem člověka je zpěv. Sborový zpěv je prostředkem k rozvoji hudebnosti a ke zvyšování zájmu o hudbu. Výuka sboru v základním uměleckém školství staví na dlouholeté tradici v naší zemi, která disponuje bohatou sborovou literaturou díky významným hudebním skladatelům. Hlavním posláním sboru je koncertní činnost. Sborový zpěv umožňuje dětem a mládeži naučit se pracovat v kolektivu a přizpůsobovat se potřebám sboru, hlouběji vnímat emocionální zážitky, rozvíjet hudební cítění a rozhled žáků. Umožňuje jim interpretovat díla všech hudebních období, stylů a žánrů.

Vzdělávací oblast *Recepce a reflexe hudby* je zastoupena vyučovacím předmětem *Hudební nauka*, vzdělávací oblast *Hudební interpretace a tvorba* povinným předmětem *Sborový zpěv*.

Učební plán

Přípravné studium

Probíhá formou skupinové nebo individuální výuky v rozsahu 2 let. Učební plán je popsán v kapitole Přípravné studium 1. stupně.

Základní studium I. stupně

PŘEDMĚTY		I. stupeň						
		1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r
Povinné	Sborový zpěv	2	2	2	2	2	2	2
	Hudební nauka	1	1	1	1*	1*		
	Hudební teorie a praxe				1*	1*		
	Hudební teorie a ICT				1*	1*		

* Volitelný předmět. Dle doporučení vyučujícího si žák povinně zvolí jeden z nabízených předmětů.

Přípravné studium II. stupně

Je určeno žákům, kteří jsou starší 14 let věku a nikdy nenavštěvovali I. stupeň základního studia na ZUŠ.

PŘEDMĚTY	Přípravné studium
	1.r
Sborový zpěv	1

Základní studium II. stupně

PŘEDMĚTY	II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r
Sborový zpěv	2	2	2	2
Nástrojový seminář	2	2	2	2

Učební osnovy vyučovacích předmětů

Učební osnovy předmětu Sborový zpěv jsou popsány v této kapitole. Osnovy ostatních předmětů obsahuje kapitola „Učební osnovy kolektivně vzdělávaných předmětů hudebního oboru“.

Vyučovací předmět: SBOROVÝ ZPĚV

Přípravné studium

Žák:

- zpívá v jednohlase intonačně a rytmicky čistě,
- zaujímá správný postoj a správné sezení,
- používá svůj hlas přirozeně, nepřepíná hlasivky příliš hlasitým zpěvem,
- reaguje na požadavky dirigenta.

I. STUPEŇ:

V prvním stupni si žáci osvojují a následně prohlubují správné pěvecké návyky (přirozené držení těla, pěvecké dýchání, správné nasazení tónu, přesná artikulace apod. Dále se učí reagovat na gesta sbormistra, orientovat se v zápisu jednohlasých i vícehlasých skladeb. V neposlední řadě se zde učí také zodpovědnosti, spolupráci a toleranci k ostatním dětem.

1. – 3. ročník

Žák:

- zpívá čistě v unisonu,
- ovládá sezení a postoj při zpěvu,
- ovládá správné dýchání při zpěvu a výslovnost,
- čte z jednoduchého notového zápisu sborové partitury,
- reaguje na dirigentská gesta.

4. – 7. ročník

Žák:

- ovládá správné sezení a postoj při zpěvu,
- ovládá základy dechové techniky, hlasové kultury a výslovnosti, intonace, rytmu a všech hudebně výrazových prostředků,
- zvládá nácvik písní dle notového zápisu získáním elementárních znalostí ve čtení a struktuře sborové partitury,
- reaguje a napodobuje požadavky předváděné sbormistrem,
- správně intonuje jednohlasé písně a dle vyspělosti také dvojhlasé,
- vyjmenuje základní díla lidové a umělé písňové tvorby,
- ukončí studium I. stupně veřejným vystoupením.

II. STUPEŇ:

Ve druhém stupni základního studia jsou všechny získané pěvecké návyky a dovednosti prohlubovány a následně využívány v interpretaci skladeb jednotlivých období. Žáci jsou vedeni k aktivnímu přístupu k hudbě, účastní se školních i mimoškolních aktivit. Repertoár tohoto sboru je zaměřen na náročnější úpravy lidových písní (čtyřhlas, vícehlas), starou hudbu, spirituály, gospelsy a populární skladby různých hudebních období.

Přípravný ročník

Žák:

- ovládá intonačně čistý zpěv svého partu ve skladbách s instrumentálním doprovodem,
- předvede správné technické návyky a při zpěvu zaujímá správné držení těla,
- zazpívá z listu jednoduchou melodii,
- orientuje se v notovém zápisu sborové partitury.

1. – 2. ročník

Žák:

- ovládá intonačně čistý zpěv svého partu ve skladbách s instrumentálním doprovodem,
- řídí se všemi zásadami hlasové hygieny,
- zazpívá z listu jednodušší skladby,
- samostatně se orientuje v notovém zápisu sborové partitury.

3. – 4. ročník

Žák:

- ovládá intonačně čistý zpěv svého partu ve skladbách a capella,
- má vyrovnaný hlas v celém svém hlasovém rozsahu,
- má vypěstované návyky kultivovaného sborového zpěvu,
- zazpívá z listu složitější skladby,
- samostatně se orientuje v notovém zápisu vokálně-instrumentální partitury,
- ukončí studium ZUŠ veřejným vystoupením.

Vyučovací předmět: HUDEBNÍ NAUKA

Výuka předmětu hudební nauka je organizována formou skupinové výuky. Žák získá znalosti z hudební teorie, hudební historie a nauky o nástrojích, které jsou potřebné jako doplnění hráčské praxe. Výuka je prováděna formou názorných ukázek, příkladů, hry, nebo zapojení žáků do samotné problematiky. Hudební nauka je důležitým zdrojem znalostí využívaných v další žákově hráčské interpretaci.

I. STUPEŇ:

1. ročník

Žák:

- zná a vysvětlí vlastnosti tónu,
- rozpozná a nakreslí značku houslového a basového klíče (s ohledem na studované studijní zaměření),
- poslechem rozpozná durový tónorod,
- rozpozná, pojmenuje a napíše noty c´-g´´ v houslovém klíči,
- zná délky not a pomlky a napíše je,
- vytleská, vyťuká, zazpívá, nebo zahraje nejjednodušší rytmicko-melodická cvičení,
- rozpozná posuvky (#, bé a odrážku),
- rozpozná druh hudebních nástrojů podle vzhledu a poslechem,
- rozpozná 4/4, 3/4, 2/4 takt a metrum dle poslechu, nebo jednoduché notové ukázky,
- chápe princip celého tónu a půltónu, toto popíše na klaviatuře,
- vysvětlí základní dynamické značky.

2. ročník

Žák:

- rozpozná a namaluje značku houslového a basového klíče, noty různých délek a pomlky různých délek a tvarů,
- poslechem rozpozná durový a mollový tónorod,
- rozpozná, pojmenuje a napíše noty c´-c´´´ v houslovém klíči a noty f (c) – c´ v basovém klíči (s ohledem na studované studijní zaměření),
- zná a vyjmenuje řadu # a b,
- poslechem určuje zvuk a souzvuk tónů (jednoho, dvou a tří),
- vytleská, vyťuká, zazpívá, nebo zahraje jednoduchá rytmicko-melodická cvičení,
- ovládá stupnice durové do předznamenání 3#, 3b,
- rozpozná, pojmenuje a napíše noty s posuvkami,

- rozpozná a zařadí hudební nástroj do nástrojových skupin,
- rozpozná 4/4, 3/4, 2/4 takt a metrum dle poslechu, nebo jednoduché notové ukázky,
- poslechem rozpozná a napíše dynamiku skladby a dynamická znaménka,
- rozpozná legato a staccato,
- rozpozná legato a ligaturu, zná jejich význam,
- vyjmenuje a vysvětlí základní tempová označení.

3. ročník

Žák:

- ovládá stupnice durové do předznamenání 5# a 5b,
- rozpozná, pojmenuje a napíše noty g-c''' v houslovém klíči a noty G (C) – g' v basovém klíči (s ohledem na studované studijní zaměření),
- vytleská, vyfuká, zazpívá, nebo zahraje jednoduchá rytmicko-melodická cvičení,
- vytvoří čisté a velké základní intervaly,
- za pomoci lidových písní zazpívá čisté a velké základní intervaly,
- zná druhy mollových stupnic (aiolská, harmonická, melodická),
- rozpozná, vysvětlí použití repetici, prima volta, seconda volta a Da Capo al Fine,
- rozpoznává různé žánry hudby na základě vlastního zájmu (poslech CD, DVD, koncert),
- chápe a užívá základní hudební pojmy, označení a názvosloví,
- dle počtu hráčů pozná, pojmenuje hudební uskupení,
- poslechem rozpozná vokální a instrumentální skladbu.
- vyjmenuje základní intervaly,
- zná C, 3/8, 6/8 takt,
- vysvětlí význam tečky za notou, vysvětlí použití za půlovou a čtvrtovou notou a pomlkou.

4. ročník

Žák:

- ovládá stupnice durové do předznamenání 7# (G, D, A, E, H, Fis, Cis),
- ovládá stupnice durové do předznamenání 7bé (F, B, Es, As, Des, Ges, Ces),
- rozpozná stupnice a akordy durové a mollové,
- ovládá všechny noty v houslovém i basovém klíči,
- dokáže sestavit durový D7 a jeho obraty,
- určí druhy mollových stupnic (aiolská, harmonická, melodická),
- ovládá mollové stupnice aiolské do 4# a 4b,
- vytleská, vyfuká, zazpívá, nebo zahraje mírně obtížná rytmicko-melodická cvičení,
- zaznamená a reprodukuje jednoduchý notový zápis,
- vytvoří čisté a velké a od nich odvozené intervaly,
- zazpívá čisté a velké a od nich odvozené intervaly,
- orientuje se v historii a stylových obdobích hudby,
- zná nejvýznamnější skladatele české vážné hudby,
- transponuje jednoduché melodie do jiné tóniny,
- chápe a užívá základní hudební pojmy, označení a názvosloví,
- orientuje se v různých hudebních uskupeních,
- chápe princip rozdělení hlasů i hudebních nástrojů do skupin a identifikuje je.

5. ročník

Žák:

- zvládá všechny stupnice durové s # a b,
- zvládá všechny mollové stupnice s # a b,
- dokáže zapsat těžší rytmicko-melodická cvičení,
- vytleská, vyfuká, zazpívá, nebo zahraje těžší rytmicko-melodická cvičení,
- zná nejvýznamnější skladatele české i světové vážné hudby,
- aktivně poslouchá hudbu,
- orientuje se v jejích druzích a ve způsobech její interpretace,

- chápe a užívá základní hudební pojmy, označení a názvosloví,
- vytváří vlastní melodické a rytmické útvary,
- na základě svých zkušeností vyjadřuje svůj názor na znějící hudbu a dokáže jej zdůvodnit.

Vyučovací předmět: HUDEBNÍ TEORIE A PRAXE

Vyučovací předmět Hudební teorie a praxe rozšiřuje znalosti hudební teorie o znalost akordů a harmonických funkcí. Navazuje na základy hudební teorie z předmětu Hudební nauka.

I. STUPEŇ:

4. ročník

Žák:

- orientuje se v dur i moll stupnicích,
- vysvětlí princip kvintového a kvartového kruhu,
- orientuje se na klaviatuře,
- popíše, prakticky předvede stavbu durové i mollové stupnice, tónického kvintakordu a dominantního septakordu,
- vyjmenuje a zahraje základní intervaly od daného tónu,
- provede jednoduchý rozbor notového záznamu,
- určí tóninu, takt, přečte noty v houslovém i basovém klíči,
- v notovém zápisu rozpozná melodii a harmonii,
- dle svých možností interpretuje melodii hrou z listu, vysvětlí pojmy označující dynamiku a tempo, zkratky *dal segno*, *da capo*,
- s pomocí klaviatury vysvětlí princip tvorby odvozených intervalů,
- na klaviatuře, případně na jiném nástroji vysvětlí význam enharmonické záměny,
- sluchem rozliší a identifikuje hudební nástroje,
- zaznamená a reprodukuje jednoduchou melodii a rytmus,
- orientuje se v hudební historii, zná nejvýznamnější skladatele české i světové hudby
- vysvětlí hudební formy jako je opera, symfonie, sonáta.

5. ročník

Žák:

- poslechem hudby rozeznává odlišnosti hudebních stylů a období,
- vyjmenuje nejvýznamnější představitele hudebních stylů a jejich významná hudební díla,
- na notovém zápise provede jednoduchý rozbor skladby,
- s pomocí učitele vyhledá a dle možností zahraje motiv a téma zvolené skladby,
- používá správnou hudební terminologii v oblasti názvů hudebních seskupení, názvů skladeb a hudebních nástrojů,
- transponuje hudební motiv do jiné tóniny,
- pomocí základních harmonických funkcí T, S, D vytvoří a dle možností zahraje doprovod k lidové písni,
- vysvětlí zápis akordických značek.

Vyučovací předmět: HUDEBNÍ TEORIE A ICT

Vyučovací předmět Hudební teorie a ICT prohlubuje znalosti z předmětu Hudební nauka za pomoci výpočetní techniky a ICT technologií. Žáci své teoretické znalosti praktikují prostřednictvím notačního programu, který se v průběhu 4. ročníku naučí ovládat. V 5. ročníku rozšíří své znalosti o digitalizaci zvuku, principy záznamu zvuku a jeho základní zpracování na počítači.

I. STUPEŇ:

4. ročník

Žák:

- orientuje se v dur i moll stupnicích,
- vysvětlí princip kvintového a kvartového kruhu,
- orientuje se na digitální klaviatuře,
- popíše, prakticky předvede stavbu durové i mollové stupnice, tónického kvintakordu a dominantního septakordu,
- vytvoří intervaly od daného tónu,
- určí tóninu, takt, přečte noty v houslovém i basovém klíči,
- v notovém zápisu rozpozná melodii a harmonii,
- vysvětlí pojmy označující dynamiku a tempo, zkratky *dal segno*, *da capo* a aplikuje tyto značky v digitálním notovém zápise,
- v notačním programu předvede zápis akordických značek,
- za pomoci notačního programu vysvětlí význam enharmonické záměny,
- transponuje hudební motiv do jiné tóniny,

5. ročník

Žák:

- poslechem hudby rozeznává odlišnosti hudebních stylů a období,
- vysvětlí princip digitalizace zvuku,
- vyjmenuje nejpoužívanější zvukové formáty,
- vysvětlí základní principy při nahrávání zvuku,
- vysvětlí pojmy *sampl*, *samplovací frekvence*, *bitový tok*,
- popíše základní funkce cesty k záznamu zvuku (*mikrofon*, *mixážní pult*, *záznamník zvuku*),
- vyjmenuje nejvýznamnější představitele hudebních stylů a jejich významná hudební díla,
- společně s učitelem provede jednoduchý rozbor skladby,
- používá správnou hudební terminologii v oblasti názvů hudebních seskupení, názvů skladeb a hudebních nástrojů,
- orientuje se v hudební historii, zná nejvýznamnější skladatele české i světové hudby
- vysvětlí hudební formy jako je *opera*, *symfonie*, *sonáta*,
- sluchem rozliší a identifikuje hudební nástroje.

Vyučovací předmět NÁSTROJOVÝ SEMINÁŘ

Předmět nástrojový seminář se vyučuje formou skupinové výuky. V předmětu žáci prohlubují své znalosti předchozích ročníků předmětu hudební nauky a hry na nástroj, propojují veškeré získané technické, interpretační i výrazové dovednosti a za pomoci učitele a těchto dovedností jsou schopni jednoduchého rozboru skladby dle poslechu, nebo odečtením z notového zápisu. Žáci se seznámí s hudební periodizací a hudebními formami (s přihlédnutím na hlavní obor žáka) a poznají nejdůležitější světové a české představitele hlavních epoch hudebního vývoje. Poznají hudební nástroje a základní obsazení hudebních těles. Žáci se zapojují do interpretační části semináře aktivní hrou nacvičených skladeb ze svého studijního zaměření, nebo poslechem předváděných skladeb jinými žáky.

II. STUPEŇ:

1. – 2. ročník

Žák:

- orientuje se v termínech *dirigent*, *partitura*, *part*, *opera*, *balet*, *muzikál*, *opereta* atd. a dokáže je vysvětlit,
- orientuje se ve vybraných základních hudebních formách a žánrech,

- popíše základní hudební periodizaci a časové zařazení (s přihlédnutím na žákovo studijní zaměření),
- popíše a pojmenuje skladby a další vybrané české i světové důležité skladatele různých stylových období od 17. století po soudobou hudbu,
- zná další vybrané důležité osobnosti hlavních epoch hudebního vývoje, především svého studijního zaměření,
- ve svých možnostech obtížnosti ve spolupráci s pedagogem a spolužáky zahraje, nebo zazpívá složitější čtyřruční skladbu, nebo komorní skladbu, nebo skladbu pro ansámblové obsazení.

3. – 4. ročník

Žák:

- popíše rozdíl mezi uměleckou a neuměleckou hudbou,
- dokáže elementárně popsat hudební nástroje, jejich hlasové a druhové nástrojové zařazení,
- s pomocí učitele popíše složitější skladbu z notového zápisu,
- zná a vysvětlí základní terminologii související s interpretací hudby a základní hudební pojmy,
- vyjmenuje vybrané důležité české hudební skladatele a jejich základní dílo,
- ve svých možnostech obtížnosti ve spolupráci s pedagogem a spolužáky zahraje, nebo zazpívá složitější čtyřruční skladbu, nebo komorní skladbu, nebo skladbu pro ansámblové obsazení.